

کد اختصاصی همایش
۸۷۱۸۰-۲۱۰۴

راهنمای همایش
Health Education of Ministry of Health

وزارت امور کشاورزی و منابع طبیعی
وزارت امور کشاورزی و منابع طبیعی

وزارت امور کشاورزی و منابع طبیعی
وزارت امور کشاورزی و منابع طبیعی

وزارت امور کشاورزی و منابع طبیعی
وزارت امور کشاورزی و منابع طبیعی

وزارت امور کشاورزی و منابع طبیعی
وزارت امور کشاورزی و منابع طبیعی

بررسی خصوصیات آناتومیکی، فیتوشیمیایی و فارماکولوژیکی گیاه دارویی رازیانه

رضا پرداختی^۱، علی قادری^۲

۱-عضو انجمن گیاهان دارویی ایران

۲-مدرس دپارتمان مهندسی تولیدات گیاهی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه فنی و حرفه ای استان خراسان رضوی، ایران

چکیده

رازیانه گیاهی است که از اهمیت زیادی در ایران و جهان برخوردار بوده و از اسانس حاصل از میوه آن در صنایع مختلف داروسازی، غذایی، آرایشی و بهداشتی استفاده می شود. رازیانه گیاهی از خانواده چتریان است که حدود ۳۰۰ جنس و ۳۰۰۰ گونه علف معطر دارد. رازیانه گیاهی است افرشته و دایمی، گاهی دو ساله و به ندرت یک ساله به ارتفاع ۱ تا ۱/۸ متر بدون کرک با ساقه های منشعب مدور که بر روی آنها دنده های ظریف مشاهده می شود. این گیاه دارویی دارای متابولیت های ثانویه با ارزشی است که در صنایع غذایی کاربرد وسیعی دارد و به صورت خوراکی در درمان نفخ، سوء هاضمه، و اسپاسم عضلات و همچنین به صورت موضعی به عنوان ضد میکروب استفاده شده است. رازیانه به صورت سبزی یک ماده غذایی بسیار مفید، سهل الهضم، آرام کننده معده و روده و کمی ملین است. به صورت گیاه درمانی مصرف آن به خصوصی به زنان توصیه شده است. زیرا از طرفی جریان عادت ماهانه را تسهیل کرده و از سویی دیگر شیر مادران شیرده را زیاد می کند. مهمترین ترکیب اسانس دانه رازیانه ماده ای بنام آنتول است که عامل اصلی بوی گیاه محسوب می شود. طعم آنتول کاملاً شیرین است و در حدود سیزده برابر شیرین تر از شکر می باشد. این ماده در دانه گیاه انیسون نیز موجود است از اینرو عطر و بوی این دو گیاه کاملاً به هم شباهت دارند. اسانس رازیانه که از تقطیر دانه آن حاصل می شود در صنایع داروسازی، نوشابه سازی، غذایی و بهداشتی موارد استفاده فراوانی دارد. امروزه در صنایع داروسازی از اسانس رازیانه به عنوان ضد سرفه، خلط آور، مدر و همچنین برای مداوای دردهای ناشی از اسپاسم، گاستریت معده و کولون روده استفاده می شود. رازیانه مانع تخمیرهای روده گشته و از اینرو مانع تشکیل گاز در روده می گردد. از طرف دیگر مواد موثره این گیاه هضم غذا را تسهیل می نماید. استفاده از افشره این گیاه در زمان شیردهی علاوه بر اثر افزایش شیر مادران، باعث درمان دل درد نوزاد نیز می گردد. علاوه بر آن می توان دم کرده دانه گیاه را برای درمان دل دردهای نوزادان (از نوع اسپاسم) استفاده کرد. یک تحقیق بالینی در سال ۱۹۹۰ اثر ترکیب افشره رازیانه، نعناع و بومادران در درمان ناراحتی های مربوط به گوارش، سنگینی معده بعد از مصرف غذا، نفخ، دل درد و حالت استفراغ ناشی از سوء هاضمه را به اثبات رساند.

واژگان کلیدی: فیتوشیمیایی، فارماکولوژیکی، رازیانه